

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M.V.**, bývajúcej v Ď., zastúpenej Mgr. V.D., advokátkou v K., proti žalovanej **F.N.L.P.**, so sídlom v K., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 41 C 273/2005, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 5. decembra 2007, sp. zn. 2 Co 201/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 5. decembra 2007, sp. zn. 2 Co 201/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II uznesením z 3. mája 2007, č.k. 41 C 273/2005-222 určil znalcovi MUDr. L.H. znalečné za vypracovaný znalecký posudok č. 3/2007 zo dňa 23. apríla 2007 v celkovej výške 11 330,- Sk. Zároveň prikázal učtárni Okresného súdu Košice II vyplatiť znalcovi znalečné do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia s tým, že o náhrade trov štátu bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí. Rozhodol tak podľa § 2 ods. 4, § 3 ods. 1, 2 písm. a/, ods. 6 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 5 písm. b/, § 6 ods. 1, 2, § 14 ods. 3, 4 vyhlášky č. 491/2004 Z.z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne uznesením z 5. decembra 2007, sp. zn. 2 Co 201/2007 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v časti určenia znalečného spočívajúceho v odmene vo výške 10 800,- Sk ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď priznal znalcovi znalečné v súlade s ustanovením § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 382/2004 Z.z. časovým

spôsobom s prihliadnutím na skutočný počet hodín vynaložených na vyhotovenie znaleckého posudku.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p. Mala za to, že pochybením súdu, ktorý pri rozhodovaní neprihliadol na ňou doplnené dôvody odvolania, a to aj napriek tomu, že mu to zákon výslovne v ustanovení § 205 ods. 3 O.s.p. ukladá, sa jej odňala možnosť konať pred súdom a došlo tak k porušeniu jej práv. Taktiež tým súd podľa jej názoru dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

Žalovaná považovala dovolanie žalobkyne s poukazom na ustanovenie § 239 ods. 2 a 3 O.s.p. za neprípustné a navrhla ho v súlade s ustanovením § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 O.s.p. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednáwanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu.

V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade

cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, **znalečnom**, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednáwanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o znalečnom, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodit'.

Dovolanie žalobkyne by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k vade konania v zmysle § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vzhľadom na námietky dovoľateľky a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie tej vady, ktorej existenciu dovoľateľka v dovolaní namietala (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z obsahu dovolania žalobkyne je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje z toho, že odvolací súd pri rozhodovaní neprihliadol na ňou doplnené dôvody odvolania.

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa vytýka túto vadu konania dôvodne.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zahŕňajú v sebe aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 226/03, II. ÚS 261/06, III. ÚS 74/08, I. ÚS 181/08) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A; Hiro Balani c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c/a Grécko z 29. mája 1997; Higgins c/a Francúzsko z 19. februára 1998).

Hoci ustanovenie § 169 O.s.p. (v znení do 15. októbra 2008) v porovnaní s rozsudkom zjednodušuje obsah písomného vyhotovenia uznesenia, i táto forma rozhodnutia súdu, ak nejde o rozhodnutie, ktorým sa celkom vyhovuje návrhu, ktorému nikto neodporoval alebo o uznesenie, ktoré sa týka vedenia konania, musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé

odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné.

Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Tieto požiadavky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nespĺňa, nakoľko sa odvolací súd námietkami žalobkyne, uplatnenými v doplnení odvolania, vôbec nezaoberal.

V predmetnej veci dovolateľka podaním došlým súdu 21. mája 2007 (č.l. 243 spisu) doplnila svoje odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa zo dňa 15. mája 2005 tak, že navrhla znížiť znalecovi odmenu okrem dôvodov uvedených v odvolaní aj z dôvodu, že znalecký posudok, ktorý v tejto veci znalec vypracoval, nie je vypracovaný kvalitne. Vychádzala pritom z ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 382/2004 Z.z. Žalobkyňa tak urobila v 15-dňovej lehote na podanie odvolania.

Odvolačný súd napriek tomu v odôvodnení svojho potvrdzujúceho uznesenia okrem iného uviedol: „V prejednávanej veci odvolateľka namieta výšku tarifnej odmeny znalca, pričom netvrdí, že znalec vykonal úkon oneskorene, neúčelne alebo nekvalitne. Z uvedeného je teda zrejmé, že odvolanie nie je dôvodné, lebo tarifnú odmenu znalca možno znížiť iba z dôvodov uvedených v cit. ust. § 3 ods. 5 písm. d/ zák. č. 382/2004 Z.z.“

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa tarifná odmena

- a/ zvýši, ak zadávateľ vyžaduje vykonanie úkonu bezodkladne alebo za mimoriadne obťažných okolností,
- b/ zníži alebo neprizná, ak znalec, tlmočník alebo prekladateľ vykonal úkon oneskorene, neúčelne alebo nekvalitne.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní neprihliadol na námietky žalobkyne uplatnené v doplnení odvolania, ktorými napadla úkon znalca ako vykonaný nekvalitne, čím jej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd má za to, že odvolací súd mal skúmať, vzhľadom na námietky uplatnené žalobkyňou, kvalitu znaleckého posudku, nakoľko išlo o priznanie znalečného, ktoré sa v prípadoch ustanovených v § 3 ods. 5 zák. č. 382/2004 Z.z. – teda i v prípade, ak je posudok vypracovaný nekvalitne – zníži alebo neprizná, a že sa s týmito námietkami vo svojom uznesení vôbec nezaoberal.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2, 4 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. júna 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková